

УНИВЕРСИТЕТ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ
ТЕХНОЛОГИИ

РЕЦЕНЗИЯ

От: **проф. дн Таня Тодорова** –
рък. катедра „Библиотечни науки“ при УниБИТ

на: дисертационния труд на **Николина Славчева Иванова - Бел**

на тема **„Библиотечната роля за развитието на дигиталните наративи
в академична среда“**,

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

по докторска програма

„Теория на научната информация – информационно обслужване“

в професионално направление

3.5. „Обществени комуникации и информационни науки“

I. Актуалност и значимост на разработения дисертационен проблем

Професионалният и образователният път на докторант Николина Славчева Иванова – Бел – утвърден библиотечно-информационен специалист с над 20-годишен опит в Американския университет в България (АУБ), понастоящем директор на Библиотека „Паница“ от 2017 г., магистър по „Библиотечно-информационни науки и културна политика“ от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и магистър и бакалавър „Българска филология (направление „Чужди литератури“)“ от Югозападния университет „Неофит Рилски“ – логично определя нейният интерес към проблематика, свързана с дигиталните наративи, съчетаващи традиционни разказвателни подходи с иновативни дигитални инструменти и формати. Проблематиката е интердисциплинна и значима както за хуманитарните и социални науки, така и за библиотечно-информационните науки.

Потенциалът на дигиталните наративи като инструменти за обучение, изследване и културна комуникация и като обект на инициативи за цифровизация в академичните институции за създаване на съвременни модели за съхранение и разпространение на знания – са във фокуса на нейните изследователски усилия. Актуалността на темата на дисертационното изследване произтича от нарастващата роля на дигиталните технологии в образователната, научната и културната среда, както и от необходимостта от въвеждането и прилагането на ефективни стратегии за сътрудничество между библиотеките и академичните общности за успешно създаване, съхранение и разпространение на дигитални наративи. Значимостта на разработката се обуславя от необходимостта от предлагане на нови подходи и стратегии за подкрепа на дигиталното разказвачество, базирано на анализ на съществуващите практики, идентифициране на предизвикателствата и предлагането на решения, които да обогатят библиотечните услуги и да допринесат за

развитието на научната и образователната дейност в местен и глобален мащаб. В дисертационното изследване, очертаният кръг от проблеми се разглежда чрез комплексна методология, провеждат се емпирични изследвания, но се откроява и личният практически опит на дисертантката от проектна дейност.

II. Кратка аналитична характеристика на съдържанието и постиженията на дисертационното изследване

Представеният дисертационен труд е структуриран в четири глави, включващи увод, заключение, справка за научни приноси, декларация за оригиналност и достоверност, списък на публикациите по темата, участия в научноизследователски проекти, библиография и четири приложения. Обемът му е 264 страници, от които 206 с. с научен текст, а броят на използваните и цитирани източници е 117. Изследването е онагледено с 50 фигури и 3 таблици.

В увода са обосновани изборът, мотивацията, значимостта и актуалността на проблематиката на дисертационния труд. Основната цел на разработката е да се анализира ролята на академичните библиотеки като партньори в обучението и сътрудници в разработването, управлението и разпространението на дигитални наративи в съвременната академична среда. Възприемам предложените формулировки на предмет и обект на дисертационния труд. Обект на научния труд са дигиталните наративи и тяхното приложение в образователната дейност във висшите училища. Предмет на изследването е взаимодействието между академичните библиотеки и академичните общности при работата с дигитални наративи. Н. Иванова – Бел формулира изследователска теза, която гласи, че академичните библиотеки играят ключова роля като партньори в изграждането на дигитални наративни проекти в съвременната академична

среда, като не само предоставят достъп до ресурси и технологии, експертиза и набор от услуги, но и активно съдействат за тяхното разработване, управление и устойчиво съхранение. Постигането на основната цел и доказването на тезата се осъществяват чрез целенасочено изпълнение на пет научноизследователски задачи. Логично произтичат формулировките на две изследователски хипотези. Ясно е изяснена комплексната методологията на изследването като е открито значението на провеждането на емпирични проучвания - анкети и интервюта, и прилагането на сравнителен анализ, както и обработка на данни с помощта на статистически инструменти. Н. Иванова-Бел подробно и аргументирано изяснява възприетите ограничения на изследването.

Изворовата база, видна в библиографията и цитиранията, е релевантна, отразяваща интердисциплинния характер на проблематиката и е използвана надлежно. Не намирам признаци за плагиатство, към документите са приложени доклад и становище от проверка със система за превенция срещу плагиатство.

Дисертационното изследване е разгърнато в четири глави, както следва: първа глава „Теоретичен преглед на изследваната проблематика“, втора глава „Академичните библиотеки като партньори и сътрудници на дигитални наративи“, трета глава „Анализ на взаимодействието между библиотеки и академични общности при работа с дигитални наративи. Емпирични изследвания“ и четвърта глава „Оценка и препоръки относно сътрудничеството при работа с дигитални наративи. Дискусионни въпроси относно образователната рамка на дейност на академичните библиотеки“.

Сред основните постижения на дисертационния труд могат да бъдат открити следните:

Впечатление прави постигнатият в първа глава теоретичен преглед на изследваната проблематика. Компетентно са изяснени терминологичният апарат на дисертационния труд и контекстуализирането на по-нататъшните

аспекти на дигиталните наративи в рамките на академичния контекст. Н. Иванова-Бел представя и преглед на съвременните тенденции в развитието на дигиталните наративи, дигиталното разказване и техните връзки с академичната среда като анализира важни образователни стандарти и рамки, изяснява че дигиталното разказване на истории се вписва в тях като проектно-базирано тип обучение, очертава техният потенциал като педагогически инструмент и инструмент за развиване на разнообразни умения, с акцент върху значението на придобитите умения, а не върху използваните технологии, откроява предизвикателства при създаването на цифрови разкази в класната стая от гледна точка на преподавателите и на студентите и редица други аспекти. Постигната е задълбоченост и убедителна систематика по засегнатите теоретични въпроси и е придобито ново знание по разглежданата тема. Във втората глава Н. Иванова-Бел изследва ролята на академичните библиотеки като партньори и сътрудници на дигитални наративи. Във фокуса на изследователската ѝ работа са потенциалът и приносът на академичните библиотеки: в подкрепа на дигиталните наративи и на изследванията в областта на дигиталната хуманитаристика чрез предоставянето на необходимите ресурси и подкрепа за учените и студентите; в създаването на дигитални наративни съдържания; в управлението и устойчивото съхранение на дигитални наративи, както и в предоставянето на достъп и разпространението на дигитални проекти. Изведени са характеристиките и потенциалът за развитие на подкасти и сюжетни карти в академична среда. В третата глава постиженията на дисертационния труд са свързани с провеждането и анализа на резултати от емпирични проучвания, насочени към въпросите на взаимодействието между библиотеките и академичните общности в широкия контекст на цифровите инициативи и на дигиталната хуманитаристика и в частност - при работа с дигитални наративи. Надлежно са очертани предимствата и предизвикателствата на този процес. Н. Иванова – Бел достига до интересни

изводи и полезни препоръки за оптимизиране на взаимодействието между представителите на библиотечните и академични институции, приложими за постигане на по-ефективно развитие на дигиталните наративи. Идентифицираните ключови тенденции като: увеличен брой на дигиталните инициативи, засилено сътрудничество с преподаватели и интердисциплинарна дейност, по-широка библиотечна подкрепа за дигиталната хуманитаристика, стратегически подход при преодоляването на предизвикателства и др. – са отправна точка за продължаващи изследователски дейности. Четвъртата глава систематизира авторската оценка и препоръки относно сътрудничеството при работа с дигитални наративи. Зряло са поставени и се интерпретират дискуссионни въпроси относно образователната рамка на дейност на академичните библиотеки, обобщават се резултати от изследването и се достига до предлагането на препоръки за оптимизиране на взаимодействието между библиотеките, образователните институции и други заинтересовани страни с оглед на текущото състояние, на насоки за развитие и за бъдещи перспективи. Значимостта на дисертацията се допълва и от разглеждането на въпроси, свързани с нормативната уредба, касаеща библиотеките и тяхното място в академичния процес.

В заключението на дисертационния труд е заявено потвърждаването на основната авторска теза и формулираните хипотези, предложени са логически произтичащи от изследването обобщения.

Изведените научни приноси - три с теоретичен характер и четири с практико-приложен характер са съответстващи на извършеното изследване в настоящия дисертационен труд.

III. Публикации по темата

Апробацията на напредъка на изследванията по труда и постигнатата публикационна продукция от Н. Иванова-Бел е съответстваща на

минималните изисквания на ЗРАСРБ и на Правилника за неговото приложение в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. С надграждащ характер за научната комуникация е нейната ангажираност в изпълнението на научноизследователски проекти по разглежданата проблематика.

IV. Оценка на автореферата

Авторефератът отговаря на изискванията за коректно и синтезирано отразяване на съдържанието на дисертационния труд и е оформен според изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

V. Забележки и препоръки:

Препоръчвам да има представяне на кратък обзор на научната литература по проблематиката от наши и чужди автори в увода, което ще подкрепи дисертабилността и оригиналността на темата.

Нямам съществени бележки към дисертационното изследване. Препоръчвам на Н. Иванова-Бел да продължава своята изследователска и проектна дейност по проблемите на дигиталните наративи като инструменти за обучение, изследване и културна комуникация и като обект на инициативи за цифровизация в библиотеките и университетите и своята активност в разнообразни форми за академично и научно общуване.

VI. Заключение

В заключение, изразявам мнение, че представеният за обсъждане дисертационен труд на тема **„Библиотечната роля за развитието на дигиталните наративи в академична сред“** е с достатъчно убедителни качества, обем и научна стойност, за да имам основание да предложа на членовете на уважаемото Научно жури да гласуваме **положително** за

присъждане на нейния автор **Николина Славчева Иванова-Бел** на образователната и научна степен “доктор” по докторска програма „Теория на научната информация – информационно обслужване“ в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки.

Рецензент:

(проф. дн Таня Тодорова)

Дата: 11.03.2025 г.